

**LISINSKI
SUBOTOM
UVJEK
LISINSKI**
NEPROCJENJIV DOŽIVLJAJ!

Ljudmila Monastirska, sopran

Simfonijski orkestar Hrvatske radiotelevizije

Ivan Repušić, dirigent

Subota 03.11.2012., 19:30

Ljudmila Monastirska, sopran

Simfonijski orkestar Hrvatske radiotelevizije

Ivan Repušić, dirigent

Marko Mimica, bas bariton

Ilijana Korać, sopran

Subota 03.11.2012., 19:30

12\13

**LISINSKI
SUBOTOM**

**UVJEK
LISINSKI**

NEPROCJENJIV DOŽIVLJAJ!

PROGRAM:

GIUSEPPE VERDI:

Uvertira operi *Nabucco*

Arija Odabelle *Santo di patria... Allor che i forti corrono... Da te questo or m'è concesso*
iz prologa opere *Attila*

Attilin san *Uldino! Uldin... Mentre gonfiarsi l' anima... Or son liberi i miei sensi! Ho*
rossor del mio spavento iz 1. čina opere *Attila*

Marko Mimica, bas-bariton

Arija Aide *Ritorna vincitor* iz 1. čina opere *Aida*

Somnambulistički prizor Lady Macbeth *Una macchia è qui tuttora* iz 4. čina opere
Macbeth

Dama: **Ilijana Korać**, sopran

Liječnik: **Marko Mimica**, bas-bariton

PETAR ILJIČ ČAJKOVSKI:

Arija Lize na Nevi iz 3. čina opere *Pikova dama*

GIACOMO PUCCINI:

La tregenda (Vrzino kolo), simfonijski ulomak iz 1. čina opere-baleta *Vile (Le Villi)*

AMILCARE PONCHIELLI:

Arija Gioconde *Suicidio* iz 4. čina opere *La Gioconda*

GIUSEPPE VERDI:

Arija Silve *Che mai veggio... Infelice! E tuo credevi... Infin che un brando vindice*
iz 1. čina opere *Ernani*

Marko Mimica, bas-bariton

GIACOMO PUCCINI:

Intermezzo 3. činu opere *Manon Lescaut*

Arija Tosce *Vissi d'arte* iz 2. čina opere *Tosca*

Nakon koncerta s umjetnicima razgovara **Sanja Drakulić**.

U predvorju Velike dvorane zabavni program s plesom i izvlačenjem nagrada za
pretplatnike ciklusa *Lisinski subotom*.

Zabavni program: **Greenhouse Blues Band**.

Ljudmila Monastirska, sopran

Simfonijski orkestar Hrvatske radiotelevizije

Ivan Repušić, dirigent

Ljudmila Monastirska rođena u Kijevu, debitirala je 1996. u Ukrajinskom nacionalnom kazalištu kao Tatjana u *Evgeniju Onjeginu*. Vodeća solistica kazališta postala je dvije godine nakon diplome na Konzervatoriju *Čajkovski* u Kijevu i osvojenog prvog mjesta na Natjecanju *Lisenko* 1997. Od tada je ostvarila niz glavnih uloga u repertoaru dramskog soprana, između ostalih *Aidu*, *Ameliju (Krabuljni ples)*, *Giocondu*, *Lizu (Pikova dama)*, *Neddu (Pagliacci)* i *Santuzzu (Cavalleria rusticana)*, ne samo u Kijevu nego i u Mihailovskom kazalištu u St. Peterburgu. U veljači

2010. "uskočila" je u predstavu *Tosce* u Njemačkoj operi u Berlinu, što joj je donijelo nastup u istoj ulozi na Puccinijevu festivalu u Torre del Lago. U ožujku 2011. nastupila je s velikim uspjehom u Kraljevskoj opernoj kući Covent Garden kao *Aida* i *Lady Macbeth*. Postigla je pravi trijumf kod publike i kod kritike koja je s oduševljenjem pisala o njezinu moćnom glasu koji s lakoćom prelazi i najgušći orkestar, a istodobno ima meka *pianissima* i sigurne kolorature, i vođen je posvemašnjom tehničkom sigurnošću. Kritika ju je proglasila pravim čudom, izrazivši nadu da se naposljetku pronašao verdijevski dramski sopran za kojim se godinama vapi. Monastirska je 2012. pjevala u Scali *Aidu*, u Valenciji *Chimène (Le Cid)* i u Berlinu *Lady Macbeth* i *Toscu*. U nastavku ove sezone očekuju je nastupi u Covent Gardenu (*Krabuljni ples*), Santiagu de Chile (*Attila*), Njemačkoj operi u Berlinu (*Tosca*, *Attila*), Državnoj operi u Berlinu u *Aidi* pod ravnanjem Zubina Mehte, Frankfurtu (*Tosca*), Nacionalnoj akademiji Svete Cecilije u Rimu (*Krabuljni ples*), Houstonu (*Aida*), u Liceu u Barceloni (*Dva Foscarija*) i prvi nastup u Metropolitanu kao *Aida*; a u toj ćemo je ulozi slušati i gledati u sklopu ciklusa *Metropolitan u Lisinskom* 15. prosinca, te uloga u *Cavalleriji rusticani*. U 2013., kad se obilježava 200. godišnjica Verdijeve smrti, pjevat će *Abigaille* u Scali i Covent Gardenu.

LISINSKI
SUBOTOM
UVJEK
LISINSKI
NEPROGNIJIV DOZVILJAJ!

Ljudmila Monastirska, sopran
Simfonijski orkestar Hrvatske radiotelevizije
Ivan Repušić, dirigent

Ivan Repušić (Imotski, 1978.) studirao je dirigiranje na Muzičkoj akademiji Sveučilišta u Zagrebu kod Igora Gjadrova i Vjekoslava Šuteja, a usavršavao se kod Kazushija Ōnoa, Jorme Panule i Gianluigija Gelmettija. Ravnao je Thüringenskom, Slovenskom, Cieszynskom, Makedonskom i Sarajevskom filharmonijom, Praškim simfonijskim orkestrom, Orkestrom Državne opere u Hannoveru, Simfonijskim orkestrom iz Kuopija (Finska), Festivalskim orkestrom iz Sofije te gotovo svim hrvatskim simfonijskim i komornim orkestrima. U svibnju 2001. debitirao je u zagrebačkom

HNK-u ravnajući *Traviatom*. Od jeseni 2002. djeluje kao dirigent, od 2006. do 2008. kao ravnatelj Opere HNK-a u Splitu, te od 2006. do 2009. kao ravnatelj glazbenog programa Splitskog ljeta. Ondje je ostvario niz uspješnih opernih i baletnih izvedbi (*Seviljski brijač*, *Sestra Angelica/Gianni Schicchi*, *Don Carlos*, *Faust*, *Manon Lescaut*, *La Bohème*, *Simon Boccanegra*, *Evgenij Onjegin*, *Lucia di Lammermoor*, *Traviata*, *Nabucco*, *Aida*, *Pagliacci*, *Ljubavni napitak*, *Povratak*, *Eros onoga svijeta*) te baleta (*Ščelkunčik* i *Don Quixote*). Godine 2008. u HNK-u Ivana pl. Zajca u Rijeci dirigirao je operom *Madama Butterfly* s Hui-He u naslovnoj ulozi. Od 2009. ravnatelj je glazbenog programa Dubrovačkih ljetnih igara, a od sezone 2010./2011. prvi kapel-majstor u Državnoj operi u Hannoveru, gdje je dirigirao izvedbama opera *Falstaff*, *Otello*, *Lucia di Lammermoor*, *Otmica iz saraja*, *La Bohème*, *Rigoletto*, *Seviljski brijač*, *Faust* i *Tannhäuser*. U travnju 2011. počeo je dirigirati u Njemačkoj operi u Berlinu (*La Bohème*, *Macbeth*) te u rujnu 2011. u berlinskoj Komičnoj operi (*Rigoletto*). Dobitnik je niza hrvatskih nagrada kao što su *Judita*, *Ante Marušić*, *Orlando*, Nagrada hrvatskog glumišta za najbolje dirigentsko ostvarenje na području opere te Nagrada Grada Zadra. Docent je na Umjetničkoj akademiji Sveučilišta u Splitu.

LISINSKI
SUBOTOM
UVJEK
LISINSKI
NEPROGNOZIV DOZVILJAJ

Ljudmila Monastirska, sopran

Simfonijski orkestar Hrvatske radiotelevizije

Ivan Repušić, dirigent

Marko Mimica (Split, 1987.) diplomirao je solo pjevanje u razredu Martine Zadro te *Lied* i oratorij kod Gerharda Zellera 2010. godine na Muzičkoj akademiji Sveučilišta u Zagrebu. Usavršavao se kod Dunje Vejzović i Vitomira Marofa. Godine 2007. osvojio je prvu nagradu na državnom pjevačkom natjecanju u Dubrovniku, a 2008. debitirao u zagrebačkom HNK-u kao Papageno u *Čarobnoj fruli* (istu je ulogu pjevao i u Rijeci). U Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu nastupio je i kao Ferrando (*Trubadur*), Monterone (*Rigoletto*), Pistola (*Falstaff*), Veliki

svećenik (*Nabucco*), gvardijan i markiz di Calatrava (*Moć sudbine*), Kočubej (*Mazepa*), Oroveso (*Norma*), Don Basilio (*Seviljski brijač*), Dandini (*Pepeljuga*) i Colline (*La Bohème*). Od sezone 2011./2012. stipendist je Njemačke opere u Berlinu, a od ove sezone i njezin stalni član. U njoj je otpjevao Don Basilijsa, Raimonda u *Luciji di Lammermoor* te Ferranda i Figara u *Figarovu piru*.

Simfonijski orkestar Hrvatske radiotelevizije počeo je u smanjenom sastavu djelovati još 1930. Godine 1951. utemeljen je Komorni orkestar Radio-Zagreba koji je u domovini i u inozemstvu stjecao ugled pod vodstvom svojega prvog dirigenta Antonija Janigra, a nakon njega vodili su ga Stjepan Šulek i Pavle Dešpalj. Orkestar se postupno povećavao; od godine 1957. ima naziv Simfonijski orkestar Radio-televizije Zagreb, od 1975. do 1990. Zagrebački simfoničari RTZ-a, a od 1991. nosi današnji naziv. Vodili su ga mnogi ugledni dirigenti: Pavle Dešpalj, Krešimir Šipuš, Josef Daniel, Oskar Danon, Milan Horvat, Uroš Lajović, Vladimir Kranjčević i (od 1992.) Nikša Bareza. Među mnogim dirigentima i solistima s kojima je surađivao bili su i Lovro pl. Matačić, Claudio Abbado, Lorin Maazel, Zubin Mehta, Ernst Bour, Krzysztof Penderecki, Henryk Szeryng, Aldo Ciccolini, Ivo Pogorelić, Dubravka Tomšić-Srebotnjak, Mstislav Rostropovič, Edita Gruberová, Luciano Pavarotti, José Carreras i Barbara Hendricks. Uz redovitu koncertnu djelatnost te obvezu da redovito surađuje u radijskom i televizijskom programu, orkestar gostuje diljem domovine i u inozemstvu. Uz klasični i suvremeni repertoar koji izvodi na koncertima te snima za potrebe radija, televizije i diskografskih tvrtki, osobito se skrbi za hrvatsku glazbenu baštinu i suvremeno stvaralaštvo.

Ljudmila Monastirska, sopran
Simfonijski orkestar Hrvatske radiotelevizije
Ivan Repušić, dirigent

Giuseppe Verdi (Le Roncole, 1813. – Milano, 1901.) nije bio primljen na milanski Konzervatorij koji danas nosi njegovo ime, već se školovao kod Vincenza Lavigne, prvoga dirigenta Scale. Jedna od najvećih i najljepših umjetničkih karijera koja će nepomućenim sjajem trajati punih pedeset godina, do posljednjeg autorova remek-djela *Falstaffa*, počela je trijumfalnom izvedbom njegove treće opere *Nabucco* u Scali 1842. godine. Verdi je s *Nabuccom* postao idol Talijana, utjelovljenje njihovih htijenja i težnji za ujedinjenjem zemlje. Po zidovima se pisalo Viva VERDI, kao kratica za **Viva Vittorio Emanuele Re D' Italia** (Živio Viktor Emanuel, talijanski kralj). Nizale su se narudžbe za nove opere i u devet godina skladao je dvanaest djela različite kvalitete. *Lombardijci*, *Ernani*, *Dva Foscarija*, *Giovanna d'Arco*, *Alzira*, *Attila*, *Macbeth*, *Razbojnici*, prerađeni *Lombardijci* u *Jérusalem*, *Gusar*, *Bitka kod Legnana*, *Luisa Miller* i *Stiffelio* utrlu su put tzv. latinskoj trilogiji, trima remek-djelima: *Rigolettu*, *Trubaduru* i *Traviati*. Verdijevi glavni junaci nisu bili heroji nego dvorske lude, Ciganke i posrnule žene, što je promijenilo dotadašnji odnos prema operi. Operi je udahnuo novi život: dao joj je sadržajnost i snagu drame, glazbenu svježinu i ljudsku plemenitost. Bio je obožavan i slavljen kao najveći operni skladatelj, no svojim najvećim djelom smatrao je Dom za odmor ostarjelih i iznemoglih glazbenika koji je dao sagraditi u Milanu i u kojem je umro.

Nabucco. Impresario Scale, Bartolomeo Merelli podmetnuo je Verdiju, koji je bio odlučan da više neće skladati, libreto *Nabucca* iz pera spretnog stihotvorca ali pustolova, neuračunljiva karaktera, Temistoclea Solere. Solerini libreti široko koncipirane radnje, katkad okrutni u pojedinostima ali nabijeni emocijama, korespondirali su s glazbom ranog Verdija. Publika je na praznizvedbi opere 9. ožujka 1842. bila očarana pa se opera već prve sezone izvela 57 puta. Mladenačka oporost, neobična svježina melodike, borbeni žar, unutarnja dinamika, izvorno nadahnuće, vješta razrada prizora - nagovještaj su budućnosti. *Nabucco* je prva Verdijeva opera koja se čula u Hrvatskoj već 1844. u izvedbi talijanske operne družine u Teatru nobile u Zadru. Prva hrvatska izvedba bila je u Narodnom zemaljskom kazalištu u Zagrebu 1. listopada 1878. godine. U radnju opere koja se događa u VI. stoljeću prije Krista u doba vladavine babilonskog kralja Nabukodonozora od 605. do 562. uvodi uvertira u kojoj je sadržano nekoliko tema iz opere.

Attila. Iako je Atila, kralj Huna, "Bič Božji", vladao kratko (434. - 453.), postao je jedan od glavnih likova epa o Nibelunzima (kao Etzel), glasoviti La Fontaine prozvao ga je "bičem štakora", Corneille je napisao tragediju o njemu, a u

LISINSKI
SUBOTOM
UVJEK
LISINSKI
NEPROGNOZIV OZVUJLJAK

Ljudmila Monastirska, sopran

Simfonijski orkestar Hrvatske radiotelevizije

Ivan Repušić, dirigent

Vatikanu se nalazi Raffaellova freska *Sveti Leon odbija Atilu*. Verdija je pak privukla žalobna drama *Atila*, Nijemca Zachariasa Wernera, prema kojoj je libretist Temistocle Solera napisao lirsku dramu u tri čina s prologom, devetu Verdijevu operu, praizvedenu 1846. u Teatru La Fenice u Veneciji. Golemu uspjehu opere pridonijela je i fraza *Uzmi cijeli svijet, a Italiju prepusti meni* rimskog generala Ezija, jednog od junaka opere, koja je u tada razjedinjenoj Italiji zvučala kao poziv na ujedinjenje. Atila je 452. osvojio Akvileju i izdao naredbu da nitko u njoj ne može biti pošteđen. No ostala je skupina žena koju predvodi ratoborna Odabella, kći vojvode od Akvileje. U trodijelnoj nastupnoj ariji ona pjeva o nepobjedivom duhu talijanskih žena koje su spremne boriti se uz bok svojih muškaraca, dok se žene Atilinih boraca plačući skrivaju. Atila je zadivljen njezinom hrabrošću i daruje joj svoj mač, a ona se u *cabaletti* zaklinje da će tim mačem osvetiti sve što je izgubila.

Ernani. Nakon četiri operne praizvedbe u Scali, Verdi odlučuje prihvatiti ponudu venecijanskog Teatra La Fenice da i za njih napiše jednu operu. Odabrana povijesna drama *Hernani* Victora Hugoa, drama snažnih strasti ljudi koji su bili u stanju umrijeti zbog časti, savršeno je odgovarala duhu novoga vremena i postala svojevrsni manifest romantizma. Piave koji je obožavao Verdija i ispunjavao sve njegove zahtjeve, spretno je sročio libreto. Hugoovu dramu u pet činova sazeo je u četiri i izmijenio je ime liku Done Sol u Elvira. Ako mu je *Nabucco* donio slavu u Italiji, s *Ernanijem* je Verdi stekao ugled u Europi. Jednostavnost, poticajnost, zanos, mladenački polet, svježina melodike, nekoliko najljepših talijanskih opernih arija, prelijepi ansambl prizori i povrh svega završni tercet – sve je to prokrčilo *Ernaniju* put u svijet, a buntovnički sadržaj osigurao mu je popularnost u Italiji. *Ernani* je praizveden 1844. i prva je Verdijeva opera koju je upoznao svijet. Ernani i kralj Carlo V. spremni su sukobiti se u borbi za Elvirinu ljubav. Ona ih uspije spriječiti, ali tada ulazi Don Ruy Gomez de Silva koji se predstavlja trodijelnom arijom, dok je *cabalettu* Verdi naknadno dodao. Povrijeđen u svojem ponosu, poziva na osvetu.

Aida. *Aida* – arapsko žensko ime u značenju “posjetitelj” ili “onaj koji se vraća” – naslov je Verdijeve 26. opere. Francuski libretist Camille du Locle napisao je sinopsis prema priči francuskog egiptologa Augustea Mariettea, a talijanski prijevod djelo je Antonija Ghislanzoniya. Za potpuno razumijevanje libreta *Aide* treba znati da je sukob Egipta i Etiopije trajao nekoliko stotina godina, s izmjeničnom ratnom srećom. Obje zemlje klanjale su se bogu sunca Amonu

Ljudmila Monastirska, sopran
Simfonijski orkestar Hrvatske radiotelevizije
Ivan Repušić, dirigent

i mnoga kraljevska imena počinju prefiksom “am”, npr. Amneris i Amonasro. Nije pouzdano da se radnja opere odigrava oko 1000. godine prije Krista, no bitno je da je riječ o starom Egiptu. Orkestar u *Aidi* ima vrlo odgovornu zadaću samostalnog izvođača, a u prizoru trijumfa ističe se šest tzv. egipatskih trublja posebno izrađenih za tu svrhu. *Aida* nije bila namijenjena otvorenju Sueskog kanala ili Opere u Kairu, njezina praiizvedba bila je 1871., no Verdi je pravom premijerom smatrao izvedbu u Scali 1872. Za tu je prigodu dodao glasovitu ariju Aide na Nilu za njezinu milansku interpretkinju, Terezu Stolz. Osnovni pokretač radnje je sudbonosna ljubav Aide i egipatskog vojskovođe Radamesa. U ariji iz prvoga čina *Aida* se lomi između ljubavi prema Radamesu i dubokog osjećaja domoljublja.

Macbeth. Za razliku od Bellinija i Donizettija koji su svoje operne uloge skladali za određene pjevače, Verdi je tu iznimku načinio u *Macbethu* za sopranisticu Mariannu Barbieri-Nini i baritona Felicea Varesija. Opera je napisana za Teatro della Pergola u Firenci, i to je prvi Verdijev susret s opusom Williama Shakespearea i prva njegova opera u kojoj se osjeća prevlast dramatike nad pjevnošću. Sam je napisao proznu verziju libreta i poslao je dobrom i odanom prijatelju Piaveu da napiše stihove. Neuobičajeno za Verdija i jedinstveno u njegovu opusu, u operu je unio element nadnaravnog i fantastičnog. Opera je s uspjehom praiizvedena 1847., a njezina se radnja događa u 11. stoljeću u Škotskoj. Vještice su prorekle Macbethu da će biti kralj Škotske, a Banquu da će mu sinovi biti kraljevi, no ambiciozna Lady Macbeth nagovara Macbetha da ubije kralja Duncana i tako sam postane kralj. *Sve je svršeno*, kaže Macbeth krvavih ruku i to je ključni dramski trenutak u operi. Četvrti čin je prekretnica. Orkestralni preludij uvodi u somnambulistički prizor Lady Macbeth kad evocira zločin i uzalud pokušava sprati s ruku zamišljene mrlje krvi. Verdi je unio neke male preinake u operu i dodao neke odlomke za izvedbu opere na francuskom 1865. u Parizu za koju je libreto priredio grof Andrea Maffei.

Petar Iljič Čajkovski (Kamsko-Votinsk, 1840. – Sankt Peterburg, 1893.), “najruskiji od svih nas”, kako je o njemu rekao Igor Stravinski, “zapadnjak”, prve glazbene poticaje stekao je u djetinjstvu od majke i francuske guvernante. No profesionalnu poduku počeo je stjecati tek u Petrogradu kao pravnik u Ministarstvu pravde, kad se 1862. upisao na novootvoreni Konzervatorij i potpuno se posvetio glazbi. Godine 1866. predaje harmoniju na moskovskom Konzervatoriju, a 1878. bogata udovica Nadežda von Meck ponudila mu je

LISINSKI
SUBOTOM
UVJEK
LISINSKI
NEPROGNOZIV DOZVILJAJ

Ljudmila Monastirska, sopran

Simfonijski orkestar Hrvatske radiotelevizije

Ivan Repušić, dirigent

redovitu mjesečnu novčanu potporu. Nisu se nikada osobno upoznali, ali to dugogodišnje prijateljstvo omogućilo mu je egzistencijalnu neovisnost. Okušao se u svim glazbenim vrstama. Spomenimo samo šest simfonija, violinski i klavirski koncert, uvertiru-fantaziju *Romeo i Julija*, *Uvertiru 1812.*, *Rokoko varijacije* za violončelo i orkestar, opere *Evgenij Onjegin*, *Mazepa* i *Pikova dama* te balet *Labuđe jezero*, *Trnoružica* i *Ščelkunčik*. Rođeni dramatičar, izvrstan orkestrator, vrstan melodičar, vezan uz ruski folklor, Čajkovski je prvi ruski skladatelj razumljiv i europskoj publici, a njegovoj popularnosti pridonijele su i dirigentske turneje po Rusiji, zapadnoj Europi i Sjevernoj Americi. Umro je na vrhuncu karijere, samo nekoliko dana nakon što je u Petrogradu ravnao praiizvedbom svoje *Šeste simfonije*. Fasciniran opusom barda ruske poezije Aleksandra Sergejeviča Puškina, prema njegovim je književnim predlošcima skladao neka od svojih najvažnijih djela, među njima i operu *Pikova dama*.

Pikova dama. Čajkovski je svoju desetu operu skladao tri godine prije smrti, za boravka u Firenci, u pravom stvaralačkom zanosu, za samo tri mjeseca (postoji i podatak da ju je skladao u 44 dana!). Mstislav Rostropovič smatrao ju je - a tako je mislio i skladatelj - najvažnijim djelom Čajkovskog, možda i najmodernijim. Skladatelja je uvijek zaokupljala tema sudbinske predodređenosti i ljudske nemoći da joj se odupre. Herman je biće bolesna duha, izmučena jedinka, čije djelovanje određuju strasti. S jedne je strane njegova izvanredna ljubav prema Lizi, i tu se njegov brat, libretist Modest malo udaljio od Puškina, a s druge strast prema kartama. On je suludi kartaš koji će sve podrediti težnji da od stare Grofice, nekadašnje moskovske Venere, sazna tajnu triju dobitnih karata. Žrtva te lude strasti bit će Liza koja ga voli i čeka na obali Neve. No kad shvati da njezina ljubav ništa ne znači u usporedbi sa silnom željom da ode u kartašnicu i iskuša moć triju karata, baca se u ledene valove petrogradske rijeke. *Pikova dama* praiizvedena je 1890. u Marijinskom teatru u Petrogradu.

Giacomo Puccini (Lucca, 1858. – Bruxelles, 1924.) rođen je u toskanskoj obitelji glazbenika s tradicijom od pet generacija. Skladbom *Capriccio sinfonico* uspješno je 1883. završio Konzervatorij u Milanu, a onda se posvetio operi. Prva je bila *Le villi* (Vile), uspješno praiizvedena 1884. u Milanu, što je navelo slavnog izdavača, Giulija Ricordija da od mladog skladatelja naruči drugu operu. Susret s Ricordijem znatno je utjecao na Puccinijev život i karijeru. Neuspjeh *Edgara*, rađenog prema drami u stihovima Alfreda de Musseta, na praiizvedbi 1889. u Scali zamalo je obeshrabrio izdavača, ali on mu je pružio još

Ljudmila Monastirska, sopran
Simfonijski orkestar Hrvatske radiotelevizije
Ivan Repušić, dirigent

jednu priliku. Nastala je tako 1893. *Manon Lescaut*. U njoj je Puccini već pokazao posebnu osjetljivost u oblikovanju lika žene, duboko je uranjao u njezinu psihologiju i osjećao je njezinu stalno prisutnu, iskonsku težnju da se žrtvuje u ime predane ljubavi. Za Manon će s manje ili više uspjeha u početku, ali s potpunim priznanjem u bliskoj budućnosti, slijediti protagonistice u operama *La Bohème* 1896. (kada započinje i njegova plodna, ali često prekidana suradnja s Arturom Toscaninijem), *Tosca* 1900., *Madama Butterfly* 1904., *Djevojka sa Zapada* 1910., *Lastavica* 1917., *Plašt, Sestra Angelica* i *Gianni Schicchi* 1918. te *Turandot*, posmrtno 1926. S *La Bohème* je počela Puccinijeva suradnja s izvrsnim libretistima, Luigijem Illicom i pjesnikom Giuseppeom Giacocom. Stvarao se njegov stil. Imao je nepogrešiv osjećaj za zakonitost tijekom dramske radnje, koju je vješto prekidao izljevima melodike u pretežito lirskim arijama i duetima, ali to nije nimalo utjecalo na slijed radnje, nego se čvrsto stapalo u cjelinu. Postigao je savršenu ravnotežu riječi, glazbe i scene. I izvanredno je vladao orkestrom s kojim je mogao stvoriti svaki ugođaj mjesta radnje i eksplicirati svaku emocionalnu situaciju. Jedan od najizvođenijih skladatelja i vrhunski majstor operne scene umro je u Bruxellesu nakon neuspjele operacije raka grla.

Le Villi, opera-balet u dva čina, na libreto pjesnika, novinara i dramskog pisca Ferdinanda Fontanea prema priči *Les Willis*, francuskog kritičara, novinara i romanopisca Jean-Baptistea Alphonsea Karra nije primljena na natječaju izdavačke kuće *Sonzogno*, ali zahvaljujući prijateljima, uspješno je praizvedena 31. svibnja 1884. u Teatru del Verme u Milanu. Priča je to o Anni, šumarevoj kćeri, koju je zaručnik Roberto napustio prije vjenčanja. Začarala ga je vila. Anna je od tuge umrla, a njegova je kazna bila da pleše dok ne padne mrtav. Simfonijski intermezzo između činova sadrži dva dijela: *L' abbandono* (Napuštanje) i poznatiji *La tregenda* (Vrzino kolo).

Manon Lescaut. Puccini je nadahnuće za operu našao u romanu Antoineta François Prévosta d' Exileasa poznatog kao Abbé (opat) Prévost, *Sjećanja i pustolovine jednog čovjeka punog vrlina koji se povukao iz svijeta*. U tom siže - ljubavi *chevaliera*/viteza Des Grieuxa i Manon Lescaut, daleko od svakidašnjice (što je postalo glavno obilježje njegovih kolega skladatelja verista), našao je onu psihološku istinu kojoj će težiti u cijelom svojem daljnjem stvaralaštvu. Nekoliko je libretista radilo na libretu, ali nijedan nije htio sam prihvatiti autorstvo, i tako službeno *Manon Lescaut* nema libretista i na njoj je Puccini

LISINSKI
SUBOTOM
UVJEK
LISINSKI
NEPROGNOZIV DOZVILLJAJ

Ljudmila Monastirska, sopran

Simfonijski orkestar Hrvatske radiotelevizije

Ivan Repušić, dirigent

radio tri godine. Posljednji je skladao treći čin i prelijepi intermezzo koji mu prethodi. Darovao ga je Des Grieux koji će iz velike ljubavi prema Manon slijediti djevojku u progonstvo. *Manon Lescaut* praizvedena je 1893. u Teatru Regio u Torinu i naišla je na dobar prijam publike i kritike, što je bila prava rijetkost za praizvedbe Puccinijevih opera. Prve izvedbe opere u Hrvatskoj bile su već dvije godine nakon praizvedbe, 1895., gotovo istodobno u Teatru nobile u Zadru i u Teatru Comunale u Rijeci. Riječka premijera bila je 25. travnja. Puccini je bio na izvedbi 4. svibnja.

Tosca. Siromašna seoska djevojka koju su odgojile redovnice, oko 1800. godine svojim je pjevačkim umijećem oduševljavala Rimljane i uživala Papinu naklonost, divio joj se i sam Giovanni Paisiello nakon što je s velikim uspjehom debitirala u njegovoj operi *Nina*. Zacijelo nije mogla ni slutiti da će nakon stotinu godina postati kultni operni lik čijoj privlačnosti neće moći odoljeti slavne operne dive. Ljubav slavne pjevačice prema slikaru Mariju Cavaradossiju završit će tragično, dijelom i zbog njezine ljubomore, a najviše zato što ju je poželio šef policije, barun Scarpia, koji se preko nje htio riješiti revolucionarnog slikara. Godine 1887. Tosca je postala glavni lik drame u pet činova *La Tosca* slavnoga francuskog dramatičara Victoriena Sardoua. Illica i Giacosa napisali su libreto za Puccinija. Opera je praizvedena 1900. u Teatru Costanzi, današnjoj Rimskoj operi, ali prava, svjetska izvedba *Tosce* bila je 1900. u Covent Gardenu s Milkom Trninom (u svijetu poznatom jednostavno kao Ternina) u naslovnoj ulozi. Puccini je bio oduševljen Trninom, smatrao je njezino ostvarenje "pravim i potpunim" i izjavio da se "nijedna Tosca nikada nije približila Trnininoj". Trnina je 1901. bila i prva Tosca u Metropolitanu. Radnja opere događa se noću sa 17. na 18. lipnja 1800. U glasovitoj ariji Tosca pjeva kako živi za ljubav i umjetnost i utječe se Bogu da joj pomogne.

Amilcare Ponchielli (Paderno Fasolaro, danas Paderno Ponchielli, 1834. – Milano, 1886.) diplomirao je 1854. na Konzervatoriju u Milanu. Godine 1856. skladao je operu *Zaručnici* (*I Promessi sposi*) na libreto koji je uglavnom sam sastavio prema slavnom istoimenom romanu Alessandra Manzoni. Publika i kritika bile su jednodušne u ocjeni da se pojavio genij, a izdavačka kuća *Ricordi* sklopila je s njim ugovor. *Zaručnici* su donijeli veliku promjenu u Ponchiellijevu osobnom životu. Zaljubio se u interpretkinju glavnog lika Lucije, sopranisticu Teresu Brambilla i dvije godine poslije sklopio s njom brak. Kad je skladao *Giocondu* kojom je postigao svjetsku slavu, već su mu bile četrdeset dvije

Ljudmila Monastirska, sopran
Simfonijski orkestar Hrvatske radiotelevizije
Ivan Repušić, dirigent

godine. Ostale su mu opere - *I Lituani (Litavci)*, *Il figliuol prodigo (Razmetni sin)*, *Marion Delorme* - zaboravljene. Godine 1880. Ponchielli je postao profesor kompozicije na milanskom Konzervatoriju i kapelnik crkve Santa Maria Maggiore u Bergamu. Oba je položaja zadržao do smrti. Kao profesor bio je vrlo omiljen. Svi koji su ga poznavali osjećali su prema njemu posebnu naklonost, a njegovi najslavniji učenici, Pietro Mascagni i Giacomo Puccini, ljubav i duboko poštovanje. A iste je osjećaje prema njemu gajio i Arrigo Boito, vrlo darovit i poznat pjesnik, kritičar, libretist i skladatelj. Ponchielli i Boito svojom su *Giocondom* postavili temelje verizma. Ponchielli je znao stvoriti ugođaj i snažne dramske sukobe, voditi logično radnju i znalački orkestrirati. Za takav snažan sadržaj stvorio je glazbu snažnih poteza, melodijski bogatu i dramaturški djelotvornu. Ponchiellijev opus poslužio je kao ishodište "Mladoj talijanskoj školi" nadobudnih skladatelja.

La Gioconda. U Parizu je 1835. s velikim uspjehom izvedena drama u pet činova, *Angelo, tiranin u Padovi* Victora Hugoa. Pod pseudonimom Tobia Gorrio, što je zapravo anagram njegova imena, Boito je napisao libreto za Ponchiellijevu operu. Zadržao je osnovni zaplet Hugoove drame, ali je premjestio radnju iz turobne Padove u raskošnu, blještavu Veneciju 17. stoljeća, u kojoj su svoja remek-djela ostavili slavni Tiziano, Carpaccio, Palladio, braća Gentile, Bellini, Giorgione, Veronese, Tintoretto, Palma il Giovane. Svakome je činu dao podnaslov: prvome *La bocca dei Leoni* (Lavlja usta), drugome *Il Rosario* (Čislo), trećemu *Ca d'oro* (Zlatna kuća), a četvrtome *Il Canal Orfano* (Kanal Orfano) koji protječe pokraj Giocondine kuće. U tom će kanalu završiti njezino mrtvo tijelo nakon što je spasila Lauru, omogućila bijeg njoj i Enzu i obmanula Barnabu kojemu se nije htjela podati, nego je radije počinila samoubojstvo. Opera je praižvedena 1876. u milanskoj Scali. Premijera je završila u slavlju, svi su bili oduševljeni, samo je jedan čovjek bio nezadovoljan – Ponchielli. Počeo je prerađivati operu i takvom ju je predstavio u Scali 1880. godine.

Marija Barbieri

LISINSKI
SUBOTOM
UVJEK
LISINSKI
NEPROGNIIV DOZVILJAJ

Ljudmila Monastirska, sopran

Simfonijski orkestar Hrvatske radiotelevizije

Ivan Repušić, dirigent

Giuseppe Verdi:

Arija Odabelle Santo di patria... Allor che i forti corrono... Da te questo or m'è concesso iz prologa opere *Attila*

Libreto: Temistocle Solera prema drami *Atila, kralj Huna* Zachariasa Wernera

Santo di patria indefinito amor!
Allor che i forti corrono
come leoni al brando
stan le tue donne, o barbaro,
sui carri lagrimando.
Ma noi, donne italiane,
cinte di ferro il seno,
sul fumido terreno
sempre vedrai pugar.

Fammi ridar la spada!
(Oh acciar!)
Da te questo or m'è concesso,
o giustizia alta, divina!
L'odio armasti dell'oppresso
coll'acciar dell'oppressor.
Empia lama, l'indovina
per qual petto è tua punta?
Di vendetta l'ora è giunta...
fu segnata dal Signor.

Sveta, bezgranična ljubavi prema domovini!
Dok junaci hrle
kao lavovi pod oružje,
tvoje žene, o barbarine,
plaču na kolima.
No mi, italske žene,
opasanih grudi,
uvijek ćeš vidjeti kako se bore
na zadimljenome poprištu.

Neka mi vrate mač!
(Oh, maču!)
Ti mi to sada dopuštaš,
višnja, božanska pravdo!
Mržnju si potlačenoga
oboružala tlačiteljevima mačem.
Opaka oštrice, pogodi
u čija ćeš se prsa zariti?
Kucnuo je čas osvete...
odredio ga je Gospodin.

Ljudmila Monastirska, sopran
Simfonijski orkestar Hrvatske radiotelevizije
Ivan Repušić, dirigent

Giuseppe Verdi:

Attilin san Uldino! Uldin... Mentre gonfiarsi l' anima ... Or son liberi i miei sensi! Ho rossor del mio spavento iz 1. čina opere Attila

Libreto: Temistocle Solera prema drami Atila, kralj Huna Zachariasa Wenera

ATTILA
(balzando esterrefatto)
Uldino! Uldin!

ATILA
(prestravljeno se prenuvši)
Uldino! Uldino!

ULDINO
Mio re!

ULDINO
Kralju!

ATTILA
Non hai veduto?

ATILA
Zar nisi vidio?

ULDINO
Che mai?

ULDINO
Što to?

ATTILA
Tu non udisti?

ATILA
Zar ti nisi čuo?

ULDINO
Io? Nulla.

ULDINO
Ja? Ništa.

ATTILA
Eppur feroce
qui s'aggrava. Ei mi parlò... sua
voce
parea vento in caverna!

ATILA
A ipak je razjareno
ovuda obilazio. Razgovarao je sa
mnom... njegov glas kao da je dopirao
iz pećine!

ULDINO
Oh re, d'intorno
tutto è silenzio... della vigil scolta
batte soltanto il piè.

ULDINO
Oh, kralju, svud naokolo
vlada mûk... odzvanjaju
samo koraci budne straže.

ATTILA
Mio fido, ascolta!

ATILA
Odani moj slugo, slušaj!

**LISINSKI
SUBOTOM
UVJEK
LISINSKI**
NEPROGLEDIV DOZVILJAJ

Ljudmila Monastirska, sopran

Simfonijski orkestar Hrvatske radiotelevizije

Ivan Repušić, dirigent

Mentre gonfiarsi l'anima
parea dinanzi a Roma,
imman m'apparve un veglio
che m'afferrò la chioma...

Il senso ebb'io travolto,
la man gelò sul brando;
ei mi sorrise in volto,
e tal mi fe' comando:

"Di flagellar l'incarco
contro i mortali hai sol:
t'arretra! Or chiuso è il varco;
questo de' numi è il suol!"

In me tai detti suonano
cupi, fatali ancor,
e l'alma in petto ad Attila
s'agghiaccia pel terror.

ULDINO
Raccapriccio! E che far pensi?

ATTILA
Or son liberi i miei sensi!
Ho rossor del mio spavento.
Chiama i druidi, i duci, i re.
Già più rapido del vento,
Roma iniqua, volo a te.
Oltre a quel limite
t'attendo, o spettro!
Vietarlo ad Attila
chi mai potrà?
Vedrai se pavido
io là m'arretro,
se alfin me vindice
il mondo avrò.

Dok mi se duša nadimala
pred Rimom,
pojavió se gorostasán starac
i ščepao me za kosu...

Pomutila mi se svijest,
ruka mi se na maču sledila;
on mi se osmijehnuo
i ovako mi naložio:

"Bičem smiješ nasrtati
samo na smrtnike:
ustukni! Sad ti je prepriječen put;
ovo tlo pripada bogovima!"

U meni te riječi odzvanjaju
s prijetnjom, kobno, i dalje,
a duša se u Atilinim grudima
ledí od strave.

ULDINO
Sav se ježim! A što kaniš učiniti?

ATILA
Sad sam se pribrao!
Crvenim što sam se bojao.
Pozovi druide, vojskovođe, kraljeve.
Već brži od vjetra,
opaki Rime, letim prema tebi.
Iza te granice
te čekam, utvaro!
Tko bi to ikad mogao
zabraniti Atili?
Vidjet ćeš hoću li ja
ondje plašljivo uzmaknuti,
ili će u meni svijet
napokon steći osvetnika.

Ljudmila Monastirska, sopran
Simfonijski orkestar Hrvatske radiotelevizije
Ivan Repušić, dirigent

Giuseppe Verdi:

Arija Aide *Ritorna vincitor* iz 1. čina opere *Aida*

**Libreto: Antonio Ghislanzoni prema scenariju francuskog egiptologa
Augustea Mariettea**

Ritorna vincitor!... E dal mio labbro
uscì l'empia parola! Vincitore
del padre mio... di lui che impugnò
l'armi
per me... per ridonarmi
una patria, una reggia! e il nome
illustre
che qui celar mi è forza. Vincitore
de' miei fratelli... ond'io lo vegga,
tinto
del sangue amato, trionfar nel
plauso
dell'egizie coorti!... e dietro il carro,
un re... mio padre... di catene
avvinto!...

L'insana parola
o numi sperdete!
Al seno d'un padre
a figlia rendete:
struggete le squadre
dei nostri oppressor!

Sventurata! che dissi?... e l'amor
mio?...
dunque scordar poss'io
questo fervido amor che oppressa e
schiava
come raggio di sol qui mi beava?
Imprecherò la morte
a Radamès... a lui che amo pur tanto!

Vrati se kao pobjednik!...
Pa zar mi usne
izrekoše tako bezbožnu riječ! Zar da
pobijedi
mojega oca... onoga tko se oružja laća
zbog mene... da mi opet dade
domovinu, kraljevsku čast! I svijetlo
ime
što ga tu moram tajiti. Zar da pobijedi
moju braću... te da ga vidim, okaljano
ljubljenom krvlju, gdje likuje sred
klicanja
egipatskih kohorta!... a za kolima bi
kralj... moj otac... hodao u okovima!

Bezumnju riječ,
o bogovi, raspršite!
Na grudi ocu
kćer vratite:
zgromite čete
naših tlačitelja!

Nesretnica! Što rekoh?... A moja
ljubav?
Zar ja dakle mogu zaboraviti
tu žarku ljubav što me je, kao ropkinju,
ovdje grijala poput sunčeve zrake?
Zar ću smrt poželjeti
Radamesu... njemu, kojega toliko
ljubim!

**LISINSKI
SUBOTOM
UVJEK
LISINSKI**
NEPROGNOZIV DOZVILLAJ!

Ljudmila Monastirska, sopran
Simfonijski orkestar Hrvatske radiotelevizije
Ivan Repušić, dirigent

Ah! non fu in terra mai
da più crudeli angosce un core
affranto.
I sacri nomi di padre... di amante
né profferir poss'io, né ricordar...
per l'un... per l'altro... confusa...
tremante...
io piangere vorrei... vorrei pregar.

Ma la mia prece in bestemmia si
muta...
delitto è il pianto a me... colpa il
sospir...
in notte cupa la mente è perduta...
e nell'ansia crudel vorrei morir.

Numi, pietà del mio soffrir!

Speme non v'ha pel mio dolor...
Amor fatal, tremendo amor,
spezzami il cor, fammi morir!

Ah! Nikad na svijetu srce
nije pucalo od okrutnijih jada.

Sveta imena oca... ni dragog
ne smijem izreći ni spomenuti...
za jednoga... za drugoga... smetena...
držćući
ja bih htjela plakati... htjela moliti.

Al molitva se moja u kletvu
pretvara...
za me je plač zločin... uzdah grijeh...
u mrkloj mi se noći gubi um...
od grozne bih tjeskobe htjela
umrijeti.

Bogovi, smilujte se mojoj patnji!

Nema nade za moju bol...
Ljubavi kobna, strašna ljubavi,
slomi mi srce, ubij me!

Ljudmila Monastirska, sopran
Simfonijski orkestar Hrvatske radiotelevizije
Ivan Repušić, dirigent

Giuseppe Verdi:

Somnambulistički prizor Lady Macbeth *Una macchia è qui tuttora* iz 4. čina opere *Macbeth*

Libreto: Francesco Maria Piave i dodaci Andree Maffeia prema istoimenoj drami Williama Shakespearea

Una macchia è qui tuttora...
Via, ti dico, o maledetta!...
Una... due... gli è questa l'ora!
Tremi tu!... Non osi entrar?

Tu je još uvijek mrlja...
Odlazi, kad ti kažem, prokleta bila!...
Jedna... dvije... vrijeme je!
Zar se bojiš?... Ne usuđuješ se ući?

Un guerrier così codardo?

Ratnik si, a takva kukavica?

Oh vergogna!... Orsù t'affretta!...
Chi poteva in quel vegliardo
tanto sangue immaginar?

Oh, sram te bilo!... Hajde, požuri!
Tko bi mislio da u tome starcu
ima toliko krvi?

Di Fiffe il sire
sposo e padre or or non era?
Che n'avvenne?... E mai pulire
queste mani io non saprò?...

Nije li vlastelin Fife
još nedavno bio muž i otac?
Što se s njim zbilo?... I zar ja nikad
neću očistiti ove ruke?...

Di sangue umano
sa qui sempre... Arabia intera
rimondar sì picciol mano
co' suoi balsami non può.
Ohimè!...

Po ljudskoj krvi
tu vonja i dalje... Cijela Arabija
ne može ovako maloj ruci
vratiti čistoću svojim miomirisima.
Jao!...

I panni indossa
della notte... or via ti sbratta!...
Banco è spento, e dalla fossa
chi morì non surse ancor.

Na sebi ima
noćnu košulju... hajde, operi se!...
Banco je umro, a iz groba
još nije ustao nijedan pokojnik.

A letto, a letto...
Sfar non puoi la cosa fatta...
Batte alcuno!... Andiam, Macbetto,
non t'accusi il tuo pallor.

U postelju, u postelju...
Što je učinjeno ne možeš poništiti...
Netko lupa!... Pođimo, Macbethe,
nemoj da bljedilo bude optužbom protiv tebe.

Ah, di lei pietà, Signor!

Ah, smiluj joj se, Gospodine!

LISINSKI
SUBOTOM
UVJEK
LISINSKI
NEPROGNOZIV DOZVUJ!

Ljudmila Monastirska, sopran
Simfonijski orkestar Hrvatske radiotelevizije
Ivan Repušić, dirigent

Petar Iljič Čajkovski:

Arija Lize na Nevi iz 3. čina opere *Pikova dama*

Libreto: Modest Čajkovski prema istoimenoj noveli Aleksandra Puškina

Skoro će ponoć,
A Hermana nema, pa nema!
Slučajnosti je žrtva
Jer zlodjelo ne može,
Ne može počiniti on.
Ah, kako sam čeznula, kako sam
patila!...
Ah, pala sam u duboku tugu...
Ali dane i noći
Na njega mislim i suze točim...
Život je nudio radost dugu,
Oblak se stvorio i grom je donio.
Sve što na svijetu bilo mi je milo,
Sreću i nade je razbio!
Ah, kako sam patila, jadne li mene!
U mislima samo na njega
Dane i noći venem...
Gdje si, radosti minula?
Oblak se nadvio, nevrijeme donio,
Sreću i nade mi razbio!
Kako sam čeznula, kako sam patila!
Tuga i jad me more.

**LISINSKI
SUBOTOM
UVJEK
LISINSKI**
NEPROCIJENIV DOZIVLJAJ!

Ljudmila Monastirska, sopran
Simfonijski orkestar Hrvatske radiotelevizije
Ivan Repušić, dirigent

Amilcare Ponchielli:

Arija Gioconde *Suicidio* iz 4. čina opere *La Gioconda*

Libreto: Arrigo Boito prema drami *Angelo, tiranin iz Padove* Victora Hugoa

Suicidio!... In questi
fieri momenti
tu sol mi resti,
e il cor mi tenti.
Ultima voce
del mio destino,
ultima croce
del mio cammin.

E un dì leggiadre
volavan l'ore;
perdei la madre,
perdei l'amore,
vinsi l'infausta
gelosa febre!
or piombo esausta
fra le tenèbre!

Tocco alla mèta...
domando al ciel
di dormir queta
dentro l'avel...

Samoubojstvo!... U ovim
groznim trenucima
samo mi ti preostaješ
i srce mi mamiš.
Posljednji glasu
moje sudbine,
posljednji križu
na mojem putu.

A nekoć su u veselju
letjeli sati;
izgubila sam majku,
izgubila sam ljubav,
nadvladala sam zlokobnu
groznicu ljubomore!
Sad iscrpljena posrćem
u tami!

Na domaku sam cilja...
Molim nebo
da spokojno spavam
u svojem grobu...

**LISINSKI
SUBOTOM
UVJEK
LISINSKI**
NEPROGNOZIV DOZVILJAJ!

Ljudmila Monastirska, sopran

Simfonijski orkestar Hrvatske radiotelevizije

Ivan Repušić, dirigent

Giuseppe Verdi:

Arija Silve Che mai vegg'io... Infelice! E tuo credevi... Infin che un brando vindice iz 1. čina opere *Ernani*

Libreto: Francesco Maria Piave prema drami Hernani Victora Hugoa

Che mai vegg'io! Nel penetral più
sacro
di mia magione, presso a lei che sposa
esser dovrà d'un Silva,
due seduttori io scorgo?
Entrate, olà, miei fidi cavalieri.

Sia ognuno testimon del disonore,
dell'onta che si reca
al suo signore.

(Infelice!... e tu credevi
sì bel giglio immacolato!...
Del tuo crine sulle nevi
piomba invece il disonor.

Ah, perché l'etade in seno
giovin core m'ha serbato!
Mi dovevan gli anni almeno
far di gelo ancora il cor.)

L'offeso onor, signori,
inulto non andrà.
Scudieri, l'azza a me, la spada mia...
L'antico Silva vuol vendetta, e tosto...

Infin che un brando vindice
resta al vegliardo ancora;
saprà l'infamia tergere
o vinto al suol cadrà!
Me fa tremante il subito
sdegno che mi divora...
cercando il sen del perfido
la man non tremerà.

Što to vidim!
U najsvetije skrovište
moje kuće, uz nju koja će nevjestom
biti jednome Silvi,
ugledam dvojicu zavodnika?
Uđite, hajde, vjerni moji vitezovi.

Nek svatko posvjedoči kakva se bruka,
kakva sramota nanosi njegovu
gospodaru.

(Nesretniče!...a ti si vjerovao
da je tako lijep ljiljan bezgrešan!...
Na tvoju sijedu glavu
naprotiv pada ljaga

Ah, zašto mi je dob u grudima
srce očuvala mladim!
Barem su mi godine morale
i srce smrznuti.)

Štitonoše, sjekiru amo, moj mač...
Stari Silva hoće osvetu, i to smjesta...
Povrijeđena čast, gospodo,
neće ostati neosvećenom.

Sve dok osvetničko oružje
još ostaje starcu,
znat će sprati ljagu
ili će pobijeđen na tlo pasti!
Drhtim od iznenadne
srdžbe što me proždire...
tražeći grud podlaca
ruka neće zadrhtati.

Ljudmila Monastirska, sopran
Simfonijski orkestar Hrvatske radiotelevizije
Ivan Repušić, dirigent

Giacomo Puccini:

Arija Tosce Vissi d'arte iz 2. čina opere Tosca

Libreto: Luigi Illica i Giuseppe Giacosa prema drami La Tosca Victoriena Sardoua

Visi d'arte,
vissi d'amore,
non feci mai male ad anima
viva!...
Con man furtiva
quante miserie conobbi, aiutai...
Sempre con fe' sincera,
la mia preghiera
ai santi tabernacoli sali.
Sempre con fe' sincera
diedi fiori agli altar.
Nell'ora del dolore
perché, perche Signore,
perché me ne rimunerai così?
Diedi gioielli
della Madonna al manto,
e diedi il canto
agli astri, al ciel, che ne ridean
più belli.
Nell'ora del dolore,
perchè, perchè Signore,
perche me ne rimunerai così?

Živjela sam od umjetnosti, živjela sam
od ljubavi,
živoj duši zla nisam nanijela!...
Potajnom sam rukom
pomagala svim nevoljama za koje sam
znala...
Uvijek s iskrenom vjerom
moja molitva
uzdizala k svetim tabernakulima.
Uvijek s iskrenom vjerom
polagala cvijeće na oltare.
Sad kad mi je teško,
zašto mi, zašto Gospodine,
zašto mi ovako uzvrćaš?
Darovala sam dragulje
za Gospin ogrtač,
a pjesmu sam darovala
zvijezdama, nebu, te su još ljepše
zasjali.
Sad kad mi je teško,
zašto mi, zašto, Gospodine,
zašto mi ovako uzvrćaš?

**LISINSKI
SUBOTOM
UVJEK
LISINSKI**
NEPROGNOZIV DOZVILJAJ!

Nakladnik:

Koncertna dvorana
Vatroslava Lisinskog

Za nakladnika:

Dražen Sirišćević
ravnatelj

Producentica

programa:

Jelena Knešaurek
Carić

Urednice:

Ana Boltužić
Ivana Kostešić

Autorica teksta:

Marija Barbieri

Lektorica:

Rosanda Tometić

Prevoditeljica:

Morana Čale

Oblikovanje i

grafička priprema:

Studio Stožer

Tisak:

Intergrafika d.o.o.

Naklada:

500 kom.

www.lisinski.hr

**LISINSKI
SUBOTOM
UVIJEK
LISINSKI**
NEPROCJENJIV DOŽIVLJAJ!

OD LJUBAVI I ZLOBE DO MARŠALA

Simfonijski orkestar i Zbor Muzičke akademije
Sveučilišta u Zagrebu

Akademija likovnih umjetnosti, Akademija dramske
umjetnosti i Tekstilno-tehnološki fakultet Sveučilišta
u Zagrebu

Dirigent: Mladen Tarbuk

Redateljica: Dora Ruždjak Podolski

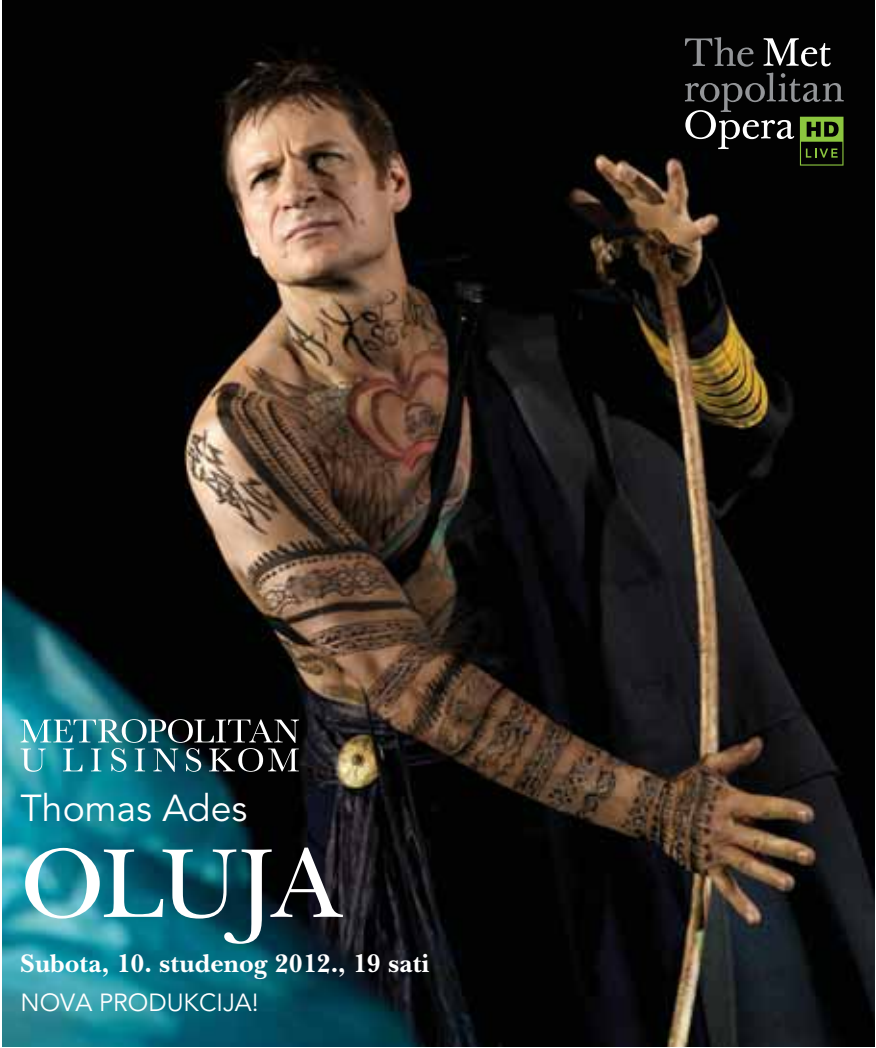
Solisti: Ilijana Korać, Rea Alaburić, Ivana Srbljan, Martina Đurđević, Bože Jurić Pešić,
Sonja Runje, Matija Meić, Antonia Dunjko, Leon Košavić, Kristina Owais, Josip Čajko

Subota 24.11.2012., 19:30

12\13
LISINSKI
SUBOTOM
UVJEK
LISINSKI
NEPROCJENJIV DOŽIVLJAJ!

Solisti, Zbor i Simfonijski orkestar Muzičke akademije Sveučilišta u Zagrebu na ovom će koncertu predstaviti izbor glazbenih ulomaka iz brojnih hrvatskih opera kako bi se naša glazbena javnost još jedanput uvjerila u bogatstvo i raznolikost domaćih opernih ostvarenja u "zvuku mladosti".

The Met
ropolitan
Opera **HD**
LIVE

METROPOLITAN
U LISINSKOM

Thomas Ades

OLUJA

Subota, 10. studenog 2012., 19 sati

NOVA PRODUKCIJA!

Tko se još ne sjeća neodoljivog Simona Keenlysidea u Metovoj produkciji *Hamleta* iz 2010? Ovog puta sjajni glumac i pjevač pjeva ulogu Prospera: "*Oluja* je izvanredno djelo koje je vjerno oslikalo čaroliju Shakespearove posljednje drame. *Oluja* je kutija puna magičnih trikova i kao takva meni osobno velika inspiracija", ističe redatelj Robert Lepage. Britanski skladatelj **Thomas Adès** debitirat će u *Metu* kao dirigent premijere vlastite opere *Oluja* koja je već hvaljena i proglašavana remek-djelom.

Novi Yaris. Daje najviše do sad!

850 kn
mesečno

5 godina
TOYOTA
JAMSTVO
BEZ OGRANIČENJA

www.toyota.hr

Posjetite **Toyota salone** gdje možete dobiti novog Yarisu uz najviše pogodnosti do sada. Uz neponovljivu cijenu pripremili smo akcijske uvjete **Toyota financiranja** u suradnji s Raiffeisen LEASING-om. U salonima Vas očekuju i posebne pogodnosti za kupnju odabranih paketa dodatne opreme uz **-50%** nižu cijenu.

Požurite! Ponuda vrijedi do **31. 10. 2012.**

**Today
Tomorrow
Toyota**

Potrošnja goriva: 3,9 l/100 km – 5,5 l/100 km, emisije CO₂: 79 – 127 g/km.

* Mjesečna rata temelji se na leasingu za model Yaris 1.0 i 1.6 s opremom. 3 vrata, operativni leasing uz kamatnu stopu 5,69 %, period financiranja 5 god. uz 20% akontacije, 35% ostatak vrijednosti (jednokratnu naknadu za otkup) iznosi od 1,5%. Cijena i mjesečna rata su formirane prema tablici 1 i 2-55 kn.

DUBROVNIK: ARGOSY, Čira Carića 3, (020) 43 70 50; **HODOŠAN:** ŠAVORA, Glavna 17, (040) 67 96 79; **OSIJEK:** INTEGRA-DUNDOVIĆ, Prodajni centar: J. Huttlera 31, (031) 54 04 44 **PULA:** AUTO HRVATSKA AUTOMOBILI, Trg I. Istarske brigade 1, (052) 63 77 10; **RIJEKA:** AUTONIPPON, Dr. Zdravka Kučića 38b, (051) 45 88 58; **SOLIN-SPLIT:** AUTO CONDICI, Zoranićeva 1, (021) 24 66 00; **VARAŽDIN:** FUTURA AUTO, Optujska 169a, (042) 33 29 99 **ZADAR:** TROFEJ AUTO, Zagrebačka 92, (023) 34 33 00; **ZAGREB:** BAČIĆ, Dubrava 256K, (01) 29 14 202; **TOYOTA CENTAR ZAGREB,** Velikopoljska 1, (01) 63 70 900

12\13
LISINSKI
SUBOTOM
UVIJEK
LISINSKI
NEPROCJENJIV DOŽIVLJAJ!

medijski pokrovitelj:

JutarnjiLIST
JEDNOSTAVNO BOLJI!

sponzor Koncertne dvorane
Vatroslava Lisinskog:

